

OVERWEGING

Wat een verrassende beelden gebruikt Jezus om de identiteit van zijn leerlingen toe te lichten. *Zout der aarde* zijn ze en *licht der wereld*. Hij had ook voor minder belangrijke zaken kunnen kiezen: room of parfum bijvoorbeeld, luxe-artikelen ter versiering of veraangenaming, nette en dure hoeveelheden overbodigheid. Maar hij kiest voor zout en licht, elementaire zaken dus. Leven en welzijn van mensen hangen er van af. Wat zouden we zijn zónder zout, zónder licht?

Zout der aarde is ook pater Clarenbeek geweest. Twee van de wonderlijke eigenschappen van dit mineraal wist hij als geen ander te combineren.

Zout is op de eerste plaats iets wat je - als het zijn werking doet - niet ziet. Het moet overal in doordringen zonder dat je het nog kunt onderscheiden. Zout gaat op in wat het dienen moet, zonder pretenties, in alle bescheidenheid. Maar in al zijn verborgenheid doet het wel zijn werk: het geeft pit en smaak aan het eten. Beide eigenschappen van zout heeft Edward laten zien. Hij had iets onzichtbaars, maar was ook onmisbaar.

Onzichtbaar, inderdaad. Na een viering kon hij er als een zoef-de-haas van door gaan. En als hij bleef, kon hij er soms een beetje stilletjes bij staan. Ongetwijfeld zal hebben meegespeeld dat hij wat op zichzelf was, niet zo open en toegankelijk, maar hij had ook iets bescheidens, was een man zonder pretenties.

Maar wat legde hij zijn ziel en zaligheid in wat hij deed! Wat een betrokkenheid en toewijding bij zijn taken en bij mensen! Wat een twinkeling vaak in zijn ogen! En wat kon hij humoristisch uit de hoek komen! Zelfs op zijn sterfbed nog, merkte ik. Ook pater Stikkelbroeck ondervond dat vrijdag. Toen hij hem vroeg naar zijn wensen voor de uitvaartdienst zei hij: 'Het zal me een zorg zijn'. U hóórt 't hem zeggen. Wat een smaakmaker kon hij zijn.

Ik denk aan wat Paulus in een brief tegen de christenen in Kolosse zegt: 'Uw spreken zij te allen tijde aangenaam en niet zouteloos'. Nou, bij Edward was dit niet aan dovemansoren gericht. Aan flauwe kul en flauwe cultus had hij een gruwelijke hekel. Bij hem geen omhaal van woorden, geen gebed of gebeden zonder end. De maatstaf voor zijn preken was: niet meer dan 600 woorden.

Als geen ander verstond hij de kunst om dingen weg te laten, de kern van de zaak te belichten en om die te actualiseren. En heilige huisjes durfde hij bij dat laatste omver te werpen, gevestigde opvattingen, ook de kerkelijke, te bekritisieren. Zo zei hij in zijn afscheidsinterview: ‘De seksuele moraal van de katholieke kerk is volkomen achterhaald’,

En dan dat andere beeld: licht. In tegenstelling tot zout wel zichtbaar. Alsof alles wat over het zout wordt gezegd ineens weer wordt tegengesproken. Maar Jezus zegt: ‘Laat je licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen, niet aan jou, maar aan jullie Vader, die in de hemel is’. Een gedachte die Edward aangesproken zal hebben. Hij was niet zo’n zie-mij-eens-persoon. Hij ving het licht van het Licht-met-een-hoofdletter op en weerkaatste het.

‘Laat je licht schijnen voor de mensen, opdat ze jouw goede daden zien’. Zijn pastorale daden hebben we vooral in Vlaardingen kunnen zien. Vanaf 1988 was Pater Clarenbeek hier priester-assistent. In 2002, bij het vertrek van pater Henk Erdhuizen, die geen opvolging kreeg (ik stond er als beroepskracht alleen voor) vroegen we hem of hij ‘uitgebreid assistent’ wilde worden en weer konden we op hem rekenen, waarbij zeker zal hebben meegespeeld dat hij ruime ervaring had met voorgaan en hij in de harten van de parochianen al een plekje had veroverd.

‘Uitgebreid assistent’, afgelopen vrijdag zei hij nog dat hij het een afschuwelijk woord vond (u hoort het hem zeggen) maar het woord maakt wel duidelijk dat hij meer dan het gewone deed, niet alleen voorgaan in weekenddiensten, maar ook in doop-, huwelijks-, ziekenzalving- en uitvaartdiensten, niet alleen in de kerkgebouwen maar ook in de vier-ruimtes van de Meerpaal, de Wetering en het Zonnehuis.

Een kleine dertig jaar van zijn priesterleven heeft hij zich ingezet voor de katholieke kerk in Vlaardingen. De gemeenschappen waren er blij mee, ik was er blij mee (zonder Edward en trouwens ook pater Wim Saris en anderen zou ik echt niet staande zijn gebleven) en ook het pastorale team van de latere parochie de Goede Herder was er blij mee.

‘Laat je licht schijnen voor de mensen, opdat ze jouw goede daden zien en eer bewijzen aan de hemelse Vader’. Dat laatste hebben we gedaan tijdens zijn afscheidsviering op 10 juni 2018 in een volle Pax Christikerk. Maar ook hemzelf hebben we eer bewezen, o.a. door hem een boek te geven dat rijkelijk gevuld was met persoonlijke verhalen. Bescheiden als Edward was, was hij er ook verguld mee. ‘Dan merk je toch’, zei hij in het interview, ‘dat je voor een aantal mensen meer hebt betekend dat je aanvankelijk in de gaten had toen je bezig was’.

Pater Edward Clarenbeek, vandaag nemen we voorgoed afscheid van hem, we zijn dankbaar voor het licht dat hij heeft laten schijnen, voor alle goeds dat hij bracht, en bewijzen eer aan de hemelse Vader, o.a. in de voorbeden, die we na een korte stilte gaan bidden en waarin pastor Henri Egging zal voorgaan.

Misschien dat we tijdens deze stilte even naar die foto van de voorkant kunnen kijken. Edward, een minzame man. En dan ‘min’ niet in de wiskundige zin, maar in de betekenis van ‘liefde’, waar de eerste lezing over ging. Dat hij in de liefde van God geborgenheid mag vinden.

Kees Koeleman